

Styrdokument

Dokumenttyp: Program

Beslutat av: Kommunstyrelsen, Dnr KS.2023.115

Fastställsedatum: 4 december 2024

Gäller för: Gislaveds kommunkoncern

Ansvarig: Avdelningschef verksamhetsstyrning

Revideras: 2028, eller vid behov

Följs upp: Enheten för kvalitet och utveckling

Näringslivsprogram

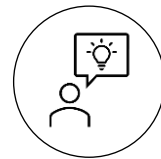
2024-10-31

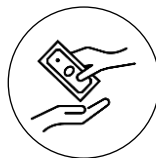
*En värdeskapande
service*

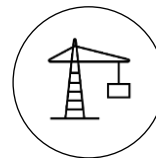
*Ett livslångt lärande som
levererar kompetens*

*En konkurrenskraftig region
präglad av entreprenörskap*

*Ett näringsliv med både
bredd och spets*

*En infrastruktur som
stärker näringslivet*

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
1.1	Att stärka kvaliteten i det kommunala grunduppdraget är den bästa tillväxtpolitiken	4
1.2	Var behöver kommunen stärka sina insatser för att leverera ett större värde till näringslivet?	5
2	En värdeskapande service	6
2.1	Kommunen ska skapa ett större värde för näringslivet genom vår service:.....	6
2.1.1	Erbjuda effektiv service	6
2.1.2	Service baserad på värdskap	7
2.2	Utgå från näringslivets perspektiv och sträva efter dialog	7
2.3	Genom kompetens och kunskap förenkla för företagen	8
2.4	Agera som en aktör.....	8
2.5	Förväntad effekt.....	9
3	Ett livslångt lärande som levererar kompetens.....	10
3.1	Hur kommunen ska möjliggöra ett livslångt lärande som levererar kompetens	10
3.1.1	Öka intresset för möjligheterna i det lokala näringslivet.....	11
3.1.2	Erbjuda ett livslångt lärande som passar både invånare och näringsliv	11
3.1.3	Stärka samt utveckla samarbete och samverkan med relevanta aktörer.....	12
3.2	Förväntad effekt.....	13
4	Ett konkurrenskraftigt näringsliv präglad av entreprenörskap	14
4.1	Hur kommunen ska förstärka konkurrenskraften och entreprenörskapet i näringslivet.....	14
4.1.1	Lära ut ett entreprenöriellt förhållningssätt.....	15
4.1.2	Stötta och ge rådgivning till företagare.....	15
4.1.3	Utveckla starkare strukturer för kunskapsspridning	16
4.2	Förväntad effekt.....	16
5	Ett näringsliv med både bredd och spets	17
5.1	Hur kommunen ska skapa ett näringsliv med bredd och spets	18
5.1.1	Arbeta aktivt för fler nyetableringar.....	18
5.1.2	Genom samarbete möjliggöra en förstoring och förstärkning av arbetsmarknaden	18

5.1.3	Utveckla stödstrukturer som gynnar hela näringslivet.....	19
5.2	Förväntad effekt.....	20
6	Infrastruktur som stärker näringslivet	21
6.1	Hur kommunen ska möta behovet av infrastruktur	21
6.1.1	Planera för ett näringsliv som växer	21
6.1.2	Prioritera energifrågan.....	22
6.2	Förväntad effekt.....	23
7	Ansvar och handlingsplan.....	24

I Inledning

Näringslivsprogrammet är ett styrdokument över de kommunala bolags- och förvaltningsgränserna med syftet att förbättra *näringslivsklimatet* i kommunen. Med detta menas att stärka näringslivets förutsättningar att utvecklas och skapa tillväxt, både för nuvarande och tillkommande företag.

Programmet fokuserar på hur kommunen kan bidra till att leverera tjänster, insatser, service och andra funktioner som uppfyller näringslivets behov utifrån företagens förutsättningar och kommunens möjligheter att verka inom.

Näringslivsprogrammet ska genom dess antagande påbörja en förflyttning i den kommunala koncernens organisation. Förflyttningen ska inte bara innebära att genomföra aktiviteter eller handlingsplaner, utan det är också en förändring av förhållningssätt och tankesätt i det vardagliga arbetet med näringslivet.

I.1 Att stärka kvaliteten i det kommunala grunduppdraget är den bästa tillväxtpolitiken

Det viktigaste den kommunala organisationen kan göra för att främja tillväxt i kommunen är att leverera sitt välfärdsuppdrag på ett effektivt sätt med hög kvalitet. Att kommunens verksamheter inom utbildning, omsorg och samhällsplanering håller hög nivå bidrar med det största värdet till näringslivet och till den generella samhällsutvecklingen.

Det är viktigt att bära med sig att kommunens organisation inte ensamt påverkar det lokala näringslivsklimatet, utan styrs av en mängd olika faktorer som bestäms på lokal, nationell eller internationell nivå. Vissa faktorer är också av naturen förutbestämda, som till exempel geografisk plats eller tillgång till naturresurser. Näringslivet och näringslivsklimatet styrs med andra ord av hur samhället som helhet utvecklas. Kommunen har i sina visioner, strategier och program tydliggjort vilken övergripande samhällsutveckling som krävs för att skapa en attraktiv, välmående och välfungerande kommun för boende, besökare och näringsliv. En sammantagen bild av kommunens målbild för samhällsutveckling finns i näringslivsprogrammets bilaga.¹

Näringslivsprogrammet syftar inte till att vara ett styrdokument som pekar ut riktningen för kommunens alla grunduppdrag. Det syftar inte heller till att ta fram en ny målbild för kommunens övergripande samhällsutveckling. Näringslivsprogrammet ska istället tydliggöra hur den kommunala målbilden bör uppnås och klargöra för hur kommunen kan arbeta med näringslivsfrå-

¹ I bilagan beskrivs hur frågor som näringslivet lyft som viktiga omhändertagits i kommunens styrdokument.

gan inom de områden där tydlig riktning saknas. På så sätt påbörjas den förflyttning som krävs av organisationen och ett större värde kan levereras till näringslivet.

Detta innebär också att i de fall det finns styrdokument som redan preciserat hur kommunen ska uppnå målbilden hanteras detta inte i programmet. Exempel på detta är kopplat till bostäder respektive till markanvändning och möjligheter till kultur och friluftsliv. Områden som tillsammans med näringslivsprogrammet utgör en bred och stabil grund för att skapa en hållbar utveckling i kommunen.

1.2 Var behöver kommunen stärka sina insatser för att leverera ett större värde till näringslivet?

Genom omvärldsanalys, dialog och utvärdering av den nuvarande organisationen har ett antal målområden identifierats där tydligare riktning lyfts fram. Områdena beskriver vad kommunen ska uppnå i sitt näringslivsarbete och innehåller näringslivsrelaterade frågor som kommunen inte lyckats fånga till fullo i sin ordinarie verksamhet.

För att kunna fokusera på att skapa ett värde för näringslivet och möjliggöra den samhällsvision som kommunen tagit fram har de olika områdena gemensamt att kommunen har viss rådighet över frågan, om än i olika grad.

Förbättringar av kommunens arbete inom respektive område förväntas vara det som ger störst effekt på näringslivsklimatet. På så sätt fokuserar kommunen på insatser som möter företagets behov och bidrar till en högre målpuppfyllelse för kommunens målbild. Områdena är följande:

En värdeskapande service

Ett livslångt lärande

En konkurrenskraftig region präglad av entreprenörskap

Ett näringsliv med både bredd och spets

En infrastruktur som stärker näringslivet

2 En värdeskapande service

Kommunen stärker det lokala näringslivsklimatet genom att förbättra den kommunala servicen mot näringslivet.

Att kommunens service anses god, tillmötesgående och effektiv förbättrar förutsättningarna för företagande i kommunen.

Kommunens service mot näringslivet sker inom olika verksamhetsområden, i olika typer av forum och med olika intensitet. Detta innebär att förutsättningarna skiljer sig åt beroende på vilken service som efterfrågas.

Samtidigt är det så att oavsett ärende eller område bildas företagens uppfattning och upplevelse av den kommunala servicen i varje interaktion de har med kommunen, oavsett person eller funktion. Det krävs därför förändringar både i hur kommunen arbetar och i vårt förhållningssätt och tankesätt när arbetet utförs.

2.1 Kommunen ska skapa ett större värde för näringslivet genom vår service:

- Kommunen ska utveckla en mer effektiv service.
- Kommunen ska utveckla en service baserad på värdskap.

2.1.1 Erbjuder effektiv service

Hur snabbt ett ärende handläggs är det som har störst påverkan på företagens omdöme om kommunen och ska därför vara ett särskilt prioriterat område. Att kontinuerligt arbeta med att korta ned svars- och handläggningstider ger ett stort mervärde för näringslivet.

Vid tidsmässiga effektiviseringar av handläggningen är det viktigt att tänka på hela handläggningsprocessen, från att ärendet inkommer till att ärendet faktiskt är avslutat. Detta inkluderar eventuella kompletteringar som behöver göras. Självklart ska detta göras utan att riskera rättssäkerheten i handläggningen. Rättssäkerhet och effektivitet är dock inte motpoler till varandra, utan det är möjligt att ha en effektiv och rättssäker handläggning av ärenden.

Stora vinster i tid kan skapas genom automatisering och digitalisering av processer. Förbättringar genom digitalisering och automatisering måste innefatta både de delar av systemen som företagen upplever och interagerar med, samt de bakomliggande processerna som inte är synliga externt.

Förväntad effekt

Kommunen bidrar till att näringslivet upplever god och effektiv service, vilket i sin tur skapar bättre förutsättningar för tillväxt.

Kommunen ska

- utveckla en mer effektiv service.
- utveckla en service baserad på värdskap.

För att kunna identifiera var insatser ger mest effekt måste olika delar av den kommunala organisationen kopplas samman i arbetet. Det är viktigt att förstå att sådan verksamhetsutveckling är ett delat ansvar mellan de kompetenser som arbetar dagligen med frågorna och de med kompetens inom automation och digitalisering. Det är viktigt att också inkludera näringslivet i utvecklingen för att både fånga deras behov och återkoppla de förbättringar som skett.

Att endast identifiera de effektiviseringar som skapar mest nytta räcker inte, utan kommunkoncernen måste förbättra sin förmåga att omhänderta de behov som samlas in, prioritera vilka behov som ska mötas och sedan arbeta strukturerat med att genomföra effektiviseringarna. Detta kräver tydlig styrning och samordning av arbetet med service gentemot näringslivet.

Det krävs också en kontinuerlig och tillräcklig uppföljning av handläggningstiderna. Kommunen ska därför förbättra sin uppföljning av näringslivsrelaterad service så att framsteg följs över tid och den faktiska utvecklingen av handläggningstiderna tydliggörs.

2.1.2 Service baserad på värdskap

För att förbättra kvaliteten på den kommunala servicen och myndighetsutövningen behöver kommunen arbeta med att erbjuda service baserad på värdskap.

Begreppet värdskap beskriver hur kommunen, i likhet med relationen mellan värd och gäst, kan skapa en positiv och välkomnande upplevelse där den kommunala organisationen är uppmärksam på företagets behov och skapar en miljö där de känner sig sedda och hörda.

Begreppet ska därför tolkas som ett förhållningssätt som ska finnas hos varje medarbetare i kommunkoncernen vid varje interaktion med näringslivet, oavsett vilket ärende, roll eller funktion det gäller. Förhållningssättet vilar på ett antal generella principer som ska präglade kommunens service. Principerna beskrivs nedan.

2.2 Utgå från näringslivets perspektiv och sträva efter dialog

Kommunens service ska utgå från näringslivets perspektiv och processer genom ett kundorienterat angreppssätt. Med detta menas att kommunen ska ha ett ”utifrån och in-perspektiv”, där utgångspunkten alltid är att anpassa vår service till näringslivets förutsättningar i högsta möjliga grad.

Att kontinuerligt reflektera över vilket perspektiv kommunens service innehar är viktigt eftersom risken annars är att utveckling av arbetssätt och processer endast gynnar den egna organisationens funktion snarare än de

som kommunen faktiskt är till för, det vill säga boende, besökare och näringsliv. Att istället vända på perspektivet gynnar både den kommunala organisationen och ovannämnda parter.

För att möjliggöra ett utifrån och in-perspektiv måste kommunen sträva efter dialog i sin service. Att kontinuerligt lyssna och vara lyhörd för hur näringslivet fungerar och ha en förståelse för kommunens roll i deras dagliga arbete blir en grundsten i att förstå deras behov.

När väl deras behov kontinuerligt fångas upp blir det enklare att identifiera hur kommunens service kan bidra till att värde skapas för näringslivet, vilket i sin tur bidrar till mer tillväxt och utveckling av näringslivsklimatet i kommunen.

2.3 Genom kompetens och kunskap förenkla för företagen

Även om kommunen lyckas göra förflyttningen till ett utifrån in-perspektiv i sitt förhållningssätt kommer det alltid att finnas lagar, regler, rutiner och principer som är svåra för kommunen att ändra eller anpassa.

För att på bästa sätt hjälpa näringslivet genom sådana processer måste kommunen genom sin kunskap och kompetens förenkla processerna för företagen. Detta innebär inte bara att vara kompetent inom sitt område, vilket också är en avgörande faktor, utan det handlar om hur kunskapen används gentemot näringslivet.

Kommunen ska alltid sträva efter att hjälpa företagen göra rätt i sitt ärende så tidigt som möjligt i processen. Detta innebär att anta ett konsultativt arbetssätt, där den kommunala organisationen leder, stöttar och hjälper företagaren att få en fullständig ansökan, få svar på sina frågor från rätt kompetens eller funktion samt med andra eventuella ärenden som kan vara aktuella.

Även här är dialog ett av de viktigaste verktygen. Genom tydlig information och vägledning i den tidiga kontakten med kommunen undviks de missförstånd och den frustration som ofta uppstår vid krångliga myndighetsbrev eller hänvisningar till svårtolkade lagrum.

2.4 Agera som en aktör

Företagens förtroende för kommunen och deras bild av organisationen skapas i varje interaktion mellan kommunens olika delar och företagen. Detta gäller oavsett vilken del av den kommunala organisationen som är aktuell, eftersom företagaren ser kommunens olika delar som en helhet.

Detta innebär att alla olika delar i kommunkoncernen har möjlighet att påverka näringslivets förtroende för kommunen. Alla i kommunkoncernen har därför också ett ansvar att förbättra och upprätthålla detta förtroende.

En grundläggande förutsättning för en sådan förbättring är att kommunen agerar som en helhet snarare än flera olika myndigheter och bolag. En av de mest återkommande synpunkterna till kommunen är att samstämmig information och en samspelt organisation är viktigt för att företagen ska uppleva god service. Detta kräver en tydlig rollfördelning inom koncernen, där alla har en tydlig uppfattning om sin roll och sina uppgifter i relation till näringslivet.

2.5 Förväntad effekt

Den förväntade effekten av insatser inom området är att nuvarande och tillkommande företag ska uppleva god och effektiv service, vilket i sin tur skapar bättre förutsättningar för tillväxt.

3 Ett livslångt lärande som levererar kompetens

En central faktor för lokal tillväxt och ekonomisk utveckling är ett starkt och växande humankapital i kommunen. Med detta menas att det krävs ett växande arbetskraftsutbud där fler har rätt utbildning, färdigheter och talanger för att möta näringslivets nuvarande och kommande behov.

Kompetensförsörjning och humankapital är något som kommunen till viss del kan påverka men som samtidigt styrs av internationella och nationella förändringar genom exempelvis demografi, bosättning och utbildningsval.

För kommunen är den demografiska utvecklingen av särskild vikt, då den styr arbetskraftsutbudet över tid. Kommunen behöver arbeta tillsammans med det omgivande samhället för att fler människor ska välja att bosätta sig i kommunen. Detta program utgör en del av detta arbete, men är endast en faktor av många i frågan.

Det kommunen har en mer direkt rådighet över och som utgör detta områdets kärna är utbildningsinsatser, antingen genom den reguljära utbildningen eller vuxenutbildning. Även samarbeten mellan kommun, högskola och näringsliv är en viktig beståndsdel inom ramen för detta.

Förväntad effekt

Kommunen bidrar till att kompetensförsörjningen för nuvarande och tillkommande företag anses god, vilket skapar bättre förutsättningar för tillväxt.

Kommunen ska

- öka intresset för möjligheterna i det lokala näringslivet.
- erbjuda utbildning som passar både individ och näringsliv.
- stärka och utveckla samarbete och samverkan med relevanta aktörer.

3.1 Hur kommunen ska möjliggöra ett livslångt lärande som levererar kompetens

- Kommunen ska öka intresset för möjligheterna i det lokala näringslivet.
- Kommunen ska erbjuda livslångt lärande som passar både individ och näringsliv.
- Kommunen ska stärka och utveckla samarbete och samverkan med relevanta aktörer.

3.1.1 Öka intresset för möjligheterna i det lokala näringslivet

Kommunen ska arbeta för att ge företag som redan finns i kommunen de bästa förutsättningarna för kompetensförsörjning. Redan etablerade företag är till stor del kommunens motor för utveckling och deras kompetensförsörjning är därför av största vikt.

En central del i att förstärka kompetensförsörjningen är att skapa intresse för de gymnasieutbildningar som gynnar det lokala näringslivet. Att stärka intresset för dessa utbildningar kräver riktade insatser och kontinuerligt arbete tillsammans med det lokala näringslivet. Det är viktigt att identifiera de gymnasieutbildningar som kan skapa mest värde för företagen och arbeta metodiskt med att få fler sökande.

Att skapa ett intresse för det lokala näringslivet kan påbörjas redan i tidig ålder, där barn och unga får upp ögonen för vad de lokala företagen har att erbjuda för yrken och karriärvägar. Kommunen ska därför arbeta med sin moderna arbetslivsorientering i grundskolan där skolan kontinuerligt knyter samman barn, elever och ungdomar med de lokala företagen.

Detta innebär att barn och unga får uppleva det lokala näringslivet och att företagen får visa upp sig som framtida arbetsgivare. Att arbeta med sådana insatser är långsiktigt och strategiskt viktigt arbete för att säkra kompetensförsörjningen.

3.1.2 Erbjuder ett livslångt lärande som passar både invånare och näringsliv

Kommunen ska arbeta för ett livslångt lärande, vilket krävs för att möta de omvärldsförändringar som påverkar näringslivets kompetenskrav och behov i allt snabbare takt.

Kommunen ska arbeta för att tillgodose invånarnas möjlighet till kompetensutveckling under hela arbetslivet genom att exempelvis Komvux, folkhögskolor, yrkeshögskolor och eftergymnasiala utbildningar är tillgängliga oavsett plats och skede i karriären. De som väljer att vidareutbilda sig i kommunen är en särskilt viktig målgrupp eftersom de tenderar att stanna i kommunen i högre grad.

Kommunala vuxenutbildningar behöver också ha en tydlig koppling till det lokala näringslivet, där bristyrken och strategiskt viktiga utbildningar prioriteras. Kommunen måste arbeta med att kontinuerligt kartlägga behovet av utbildningar tillsammans med näringslivet och aktivt anpassa utbildningsinnehållet till de behov som uppstår. På så sätt kan kommunen erbjuda lärlingsutbildningar i samarbete med företagen, vilket är ett effektivt sätt att skapa bättre förutsättningar för tillväxt i de lokala företagen.

För att lyckas med utbildningsinsatser anpassade till näringslivet måste hela kommunkoncernen involveras, eftersom ett förändrat utbildningsinnehåll berör flera av de kommunala kompetenserna. Strategisk och övergripande samverkan är därför viktigt för att skapa en stark anpassningsförmåga och snabb handlingsstyrka för att möta det lokala näringslivets behov. Kommunen ska arbeta proaktivt med dessa frågor på koncernnivå.

Sett till den demografiska utvecklingen kommer det bli allt viktigare att nyttja kompetens som för tillfället står långt ifrån arbetsmarknaden. För att stärka dessa individers koppling till arbetsmarknaden krävs allt som oftast utbildningsinsatser, vilket med fördel kan samordnas med näringslivet. Detta kallas kombinationsutbildningar där innehållet anpassas till yrkeslivets krav och förutsättningar.

För att kombinationsutbildningar ska få genomslag är det viktigt att skapa en samverkan mellan kommun och näringsliv där företagen möjliggör för att ta emot, handleda och bära delar av det sociala ansvaret för individen. Då kan eleverna varva teori med praktisk lära på arbetsplatsen. På så sätt skapas bättre möjligheter för individen att etablera sig på arbetsmarknaden.

Ett livslångt lärande kräver flexibilitet i utformningen av utbildningarna, där det är möjligt att delta i sin nuvarande livssituation. På så sätt ges de människor som annars inte omskolat sig en sådan möjlighet.

3.1.3 Stärka samt utveckla samarbete och samverkan med relevanta aktörer

Arbetsmarknaden är regional och inte lokal. Detta innebär att samarbete och samverkan i utbildningsfrågor med närliggande kommuner kan skapa fördelar för både näringslivet och de kommunala organisationerna. Kommunkoncernen arbetar idag med flera samarbeten regionalt, bland annat gällande dimensionering och planering inom utbildning genom primära samverkansavtal mellan kommuner i GGVV (Gnosjö, Gislaved, Vaggeryd och Värnamo). Det är viktigt att sådana samarbeten kontinuerligt utvecklas.

För att möjliggöra en ökad tillgänglighet i den kommunala vuxenutbildningen ska kommunen samarbeta med omkringliggande kommuner. På så sätt kan kommunerna i närområdet dra nytta av varandras kursutbud och skapa en mer komplett utbildningskatalog än vad som är möjligt på egen hand.

För att stärka det lokala näringslivsklimatet och höja utbildningsnivån ska kommunen vidare också samarbeta med högskolor och yrkeshögskolor. Att kunna erbjuda utbildning på högre nivå inom kommunens gränser bidrar till att fler väljer att utbilda sig som annars kanske inte haft en sådan möjlighet. Det kan också innebära att vissa som annars flyttat för att vidareutbilda sig stannar i kommunen. Detta förväntas bidra till att företagen bättre möter de krav på mer kvalificerad arbetskraft som väntas i framtiden. Även här kan

regional samordning vara av nytta för att förstärka underlaget av möjliga studenter och elever.

Samarbetet med näringslivet i utbildningsfrågor en av de viktigaste komponenterna i kompetensförsörjningen. Detta innefattar två delar, dels ska kommunen hjälpa företagen att attrahera personer till de särskilda utbildningar som de själva bedriver och lotsa relevanta personer till dessa, dels ska kommunen identifiera behovet som finns i företagen och till viss del förutspå vad de kommer behöva framöver. Detta kan inte ske utan regelbundna kontakter och diskussioner med näringslivets representanter.

Vidare kan kommunen agera som länk mellan näringsliv, akademier och forskningsinstitut samt myndigheter och organisationer när det gäller initiativ kring forskning och utveckling inom en mängd frågor. Kommunen kan däri, om möjligt, ingå samarbeten kring en mängd frågor och även agera drivande part och där positiva effekter spilla över till samtliga ingående parter i flera led. Effekterna av detta är främst kompetenshöjning i den egna organisationen men inte sällan heller förslag på nya produkter och tjänster.

3.2 Förväntad effekt

Den förväntade effekten av insatser inom området är att kompetensförsörjningen för nuvarande och tillkommande företag anses god, vilket i sin tur skapar bättre förutsättningar för tillväxt.

4 Ett konkurrenskraftigt näringsliv präglat av entreprenörskap

För att det lokala näringslivet ska kunna växa och utvecklas krävs att näringslivsklimatet innefattar en positiv attityd gentemot företagande och innovation och entreprenörskap.

Kommunen kan spela en roll i detta genom att stärka attityden till entreprenörskap samt möjliggöra kunskapsspridning mellan relevanta aktörer.

Historiskt har det lokala näringslivet i kommunen varit framgångsrikt i dessa frågor. Gislaved kommuns näringslivsstruktur har tillsammans med Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner ofta lyfts fram som en entreprenöriell region med stark företagsanda. Regionen präglas av små och medelstora företag, hög förvärvsfrekvens samt med en stark lokal förankring i informella nätverk. Detta har lett till att begreppet "Gnosjöandan" vuxit fram som beskrivning på det lokala entreprenörskapet i regionen.

Förväntad effekt

Kommunen bidrar till att utveckla den entreprenöriella attityden i samhället samt stärker kunskapsspridningen mellan relevanta aktörer. Detta syftar till att stärka både kommunens och regionens konkurrenskraft.

Kommunen ska

- lära ut ett entreprenöriellt förhållningssätt.
- stötta och ge rådgivning till företagare.
- utveckla starkare strukturer för kunskapsspridning.

4.1 Hur kommunen ska förstärka konkurrenskraften och entreprenörskapet i näringslivet

- Kommunen ska lära ut ett entreprenöriellt förhållningssätt.
- Kommunen ska stötta och ge rådgivning till företagare.
- Kommunen ska utveckla starkare strukturer för kunskapsspridning.

4.1.1 Lära ut ett entreprenöriellt förhållningssätt

Kommunen behöver arbeta in värden kring entreprenörskap i dess olika utbildningsinstanser, då detta kan stärka och bibehålla det entreprenöriella arvet i kommunen. Syftet med sådan utbildning är att rusta individen med de kunskaper som krävs för att de ska kunna förverkliga sina affärsidéer.

För att en individ ska ta steget och förverkliga en affärsidé måste många faktorer vara uppfyllda. Kommunen har få eller inga möjligheter att påverka alla olika delar som krävs för att någon ska välja att starta ett företag. Men kommunen kan arbeta med långsiktiga insatser för att öka benägenheten till entreprenöriella aktiviteter.

Att lyfta fram ung företagsamhet och de företag som växer fram av dessa projekt i gymnasiet är en viktig aspekt. Det ska dock betonas att entreprenörskap kan genomsyra all utbildning, från grundskolenivå upp till vuxenutbildningen.

Utbildningarnas innehåll ska bidra till att människor upptäcker och genomför alla typer av affärsidéer och ska därför inte vara inriktad på någon särskild bransch.

4.1.2 Stötta och ge rådgivning till företagare

För att stärka entreprenörskapet i kommunen och stärka konkurrenskraften ska kommunen och dess bolag erbjuda stöd, rådgivning och information kring företagande. Detta kan exempelvis vara för de som önskar rådgivning kring att förverkliga en företagsidé eller för de som vill genomföra ett generationsskifte.

Att förverkliga en affärsidé är komplext och innehåller många utmanande delar för den nyblivne företagaren. Kommunkoncernen ska därför arbeta med att koppla ihop företagare med de stödstrukturer som finns lokalt, regionalt och nationellt.

Även vid ägar- och generationsskiften ska kommunen erbjuda stöd och rådgivning. För kommunens utveckling och för näringslivsklimatet är det viktigt att företagen lever kvar även om företagsledarna går i pension. På så sätt behålls också företagens lokala förankring. Runt 20 procent av kommunens aktiebolag har, i skrivande stund, en företagsledare som är 65 år eller äldre. Totalt har dessa bolag knappt 1000 anställda. Att det lokala näringslivet genomför lyckade ägar- och generationsskiften är därför en prioriterad fråga.

4.1.3 Utveckla starkare strukturer för kunskapsspridning

De entreprenöriella attityderna och affärsidéerna utvecklas i både informella och formella nätverk, där kunskap och idéer sprids mellan individer och organisationer. Kunskapsspridning är en central del av lokal tillväxt och kommunen ska vara medhjälpande aktör i dessa sammanhang. Kommunen kan bidra genom att agera som en sammanhållande aktör för samverkan mellan privata och offentliga aktörer.

Kommunkoncernen ska därför aktivt arbeta för att utveckla nätverk, träffar och andra arenor för kunskapsspridning mellan det offentliga och näringslivet samt mellan olika företag. På så sätt bidrar kommunen till kunskapsspridning som gynnar den lokala ekonomin.

En annan viktig del av diverse nätverk och dialoger är att kommunkoncernens utvecklingsstrategier och visioner kan förankras i näringslivet. Detta är viktigt för att kunna understödja det sociala engagemang som finns hos näringslivet i kommunen och samtidigt skapa en grund för gemensamma utvecklingsarbeten. Här handlar det även om att arbeta proaktivt och rådgivande när det exempelvis kan handla om nya lagar och regler på samma sätt som möjligheter och utmaningar uppstår i omvärlden.

Kommunen kan stärka kunskapsspridningen genom att tillsammans med näringslivet samverka kring gemensamma mål. På så sätt växer kreativa idéer fram och erfarenhet och kunskap sprids mellan det privata och offentliga. Kommunkoncernen har därför en viktig roll i att mobilisera engagemang från olika aktörer och bidra till att insatser samordnas under en gemensam vision.

I detta arbete handlar det också om att göra det enklare för unga och unga vuxna att bli ekonomiskt oberoende genom ett eget arbete och däri kunna etablera sig på ett stabilt och hållbart sätt i kommunen på lång sikt.

4.2 Förväntad effekt

Den förväntade effekten av insatser inom området är att kommunen bidrar till att utveckla den entreprenöriella attityden i samhället och kunskapsspridningen mellan relevanta aktörer, vilket stärker både kommunen och regionens konkurrenskraft genom nyföretagande och kunskapsspridning.

5 Ett näringsliv med både bredd och spets

Kommunens näringsliv utgörs till stor del av en väl fungerande tillverkningsindustri, där runt 40 procent av arbetskraften inom kommunens gränser är anställda. Detta innebär att det finns en tydlig klusterbildning av tillverkningsföretag i kommunen.

Även om kommunens tillverkningsindustri är en stor tillgång i den lokala ekonomin finns det risker med smalare branschbredd. Ett mer diversifierat näringsliv bidrar till en mer generell utveckling, tillväxt och attraktivitet för exempelvis inflyttande personer. Det ger även motståndskraft i kriser, där inte hela arbetsmarknaden står och faller baserat på utgången i en viss bransch.

Kommunen bör fortsätta lyfta den industriella styrka som finns i regionen, då den är en central faktor för den lokala samhällsutvecklingen. Detta kan med fördel göras samtidigt som en diversifierad ekonomi eftersträvas för att skapa långsiktig ekonomisk utveckling. Kommunen måste med andra ord skapa en bredd i näringslivet och samtidigt förstärka dess spets med en ännu starkare tillverkningsindustri. Det kan även handla om att stödja branschförflyttningar genom att stötta olika former av tendensiella förändringar i samhället såsom exempelvis digitalisering eller grön omställning.

Kommunens rådighet över näringslivets sammansättning är låg, men där insatser kan göras för att diversifiera den lokala marknaden bör det ske.

Vidare handlar det om att göra Gislaveds kommun till en attraktiv plats att resa till, att leva i och utvecklas tillsammans med för personer som i sin tur kan utveckla kommunen. Det handlar om att lyfta alla de positiva värden kommunen har samt utveckla dessa vidare på ett både positivt och hållbart sätt. Exempel på detta är att fortsatt satsa på besöksnäringen och tjänster kring denna. Vidare att fortsatt utveckla demokratiska, kulturella och andra mjuka värden som är lika viktiga för exempelvis medföljande till rekryterade personer, dess familjer som de som verkat här i hela sina liv. I praktiken handlar det om att skapa eller fortsatt utveckla attraktion genom aktiv platsutveckling.

Förväntad effekt

Kommunen bidrar till att diversifiera näringslivets sammansättning, vilket skapar utveckling, tillväxt och attraktivitet för kommunen.

Kommunen ska

- arbeta aktivt för fler nyetableringar.
- samarbeta med omkringliggande aktörer för att möjliggöra en arbetsmarknadsförstoring.
- utveckla stödstrukturer som gynnar hela näringslivet.

5.1 Hur kommunen ska skapa ett näringsliv med bredd och spets

- Kommunen ska arbeta aktivt för fler nyetableringar.
- Kommunen ska samarbeta med omkringliggande aktörer för att möjliggöra en arbetsmarknadsförstoring.
- Kommunen ska utveckla stödstrukturer som gynnar hela näringslivet.

5.1.1 Arbeta aktivt för fler nyetableringar

För att stärka och diversifiera näringslivet behöver fler företag välja att etablera sig i Gislaveds kommun. Det är viktigt att kommunen som aktör är aktiv och drivande i att attrahera sådana etableringar.

För att möjliggöra fler etableringar behöver kommunen ha en stark strategisk och operativ kapacitet för att möta de krav som ställs från näringslivet. Detta innebär att vara proaktiv och uppsökande, samtidigt som väl utarbetade processer leder både den kommunala organisationen och företagen genom etableringsförloppet. Kommunen behöver en stark organisatorisk beredskap för att hantera förfrågningar och stödja etableringsprocessen.

Även om alla etableringsprocesser inte resulterar i att nya företag tillkommer drar kommunen lärdom av varje process den deltar i. Det är viktigt att kommunen tar tillvara på lärdomar som uppstår och kontinuerligt utvecklar sina processer och sitt arbete med etableringar. Kommunen behöver också arbeta med att tydliggöra de fördelar och den profil som Gislaveds kommun kan erbjuda till företagen.

5.1.2 Genom samarbete möjliggöra en förstoring och förstärkning av arbetsmarknaden

En viktig del i att lyckas diversifiera näringslivet är att arbetsmarknadsregionen ges tillräcklig styrka att stå på egna ben. Detta innebär både att arbetsmarknadsregionen blir större, med tätare band till omkringliggande lokala ekonomier, men också att den växer i styrka och därmed i sig själv är en källa till tillväxt.

Gislaveds kommun, tillsammans med Värnamo och Gnosjö, bildar en så kallad funktionell arbetsmarknadsregion. Med detta menas ett område där man både kan bo och pendla i hela regionen. Att vidareutveckla den funktionella arbetsmarknaden kräver samordnad planering, gemensamma insatser och projekt samt långsiktiga målsättningar för hur kommunerna ska arbeta med näringslivet.

Kommunen behöver också samarbeta med civilsamhälle, myndigheter, akademier och näringsliv. Kommunen ska samarbeta med dessa parter i projekt och processer som syftar till att stärka innovationskraften i samhället men också för att öka både en allmän och utvald spetskompetens.

I detta handlar det också om att dels aktivt se till tendensiella förändringar inom olika branscher och stödja denna utveckling i så tidiga skeenden som möjligt och dels se till de relativt dolda tillgångar som finns inom kommunen såsom exempelvis vår natur och de möjligheter som det ger exempelvis besöksnäringen.

Av vikt är vidare för näringslivet det kontinuerliga arbetet med att utveckla andra för kommunen ansvariga områden. Inledningsvis betonades att det finns andra styr och handlingsplaner som proaktivt, och på olika nivåer, verkar inom områden som på ett eller annat sätt även är prioriterat för näringslivet. Det handlar exempelvis om trygghetsfrågor men också om frågor som berör en stor del av vår lediga tid. Tid då medarbetare kan utveckla sig själva till att må bättre, orka mer och leva ett bra liv. Att arbeta aktivt tillsammans med detta handlar om att se till att det finns låga trösklar till exempelvis kommunens natur och friluftsliv samt till kultur och föreningsliv. Att medvetet se vår natur, våra samhällen, näringsliv och föreningar som resurser där vi som individer ingår i sociala sammanhang skapar inte bara trygghet utan blir till en stabil grund där nya idéer kan födas och utvecklas.

5.1.3 Utveckla stödstrukturer som gynnar hela näringslivet

För att möjliggöra en förbättrad näringslivsbredd ska kommunen vara öppen för företag oavsett vilken bransch de tillhör. Alla olika former av företag ska kunna söka stöd hos kommunen.

Det är lätt att en kommun med tydlig profil mot en viss bransch utvecklar stödstrukturer på ett sätt så att det i huvudsak gynnar branschen i fråga. Det är viktigt för kommunen att undvika att hamna i sådana fällor. Detta görs genom att kontinuerligt utvärdera vilka branscher som nås av stöden och hur de branscher som inte är representerade kan inkluderas tydligare.

Att öka branschbredden ger positiva effekter till både kommunen och näringslivet och det kan handla om att näringsliv utvecklar sig med att ta en större del av värdekedjan i vilket man verkar inom. Det kan också innebära att förflytta sig från att enbart producera produkter till att även producera tjänster eller vice versa. Vidare kan ett aktivt arbete med att utöka branschbredden innebära att lyfta områden och frågor där det finns en nationellt eller internationell efterfrågan, exempelvis kopplat till existerande och kommande risker och hot, och där näringsliv, akademi och offentliga aktörer gemensamt eller enskilt kan arbeta för att fortsatt utvecklas.

Kommunen ska också förstå sin egen roll som aktör i den lokala ekonomin. Detta kan bland annat gälla att använda upphandling som ett verktyg för lokal ekonomisk utveckling. Kommunen kan stärka den lokala marknaden genom att göra upphandlingen attraktiv för lokala företag, där de kan lämna anbud i den mån de klarar av.

Reglerna kring upphandling är tydligt styrande kring vad kommunen kan och inte kan göra. Det finns dock möjligheter att utforma upphandlingar på ett sätt så att även företag i kommunen kan lämna anbud. Kommunen har arbetat på detta sätt gällande livsmedel, där vissa upphandlingar delats upp för att möjliggöra för lokal livsmedelsproduktion att delta. Det kan finnas fler sådana möjligheter för varor och tjänster som produceras i kommunen.

Det finns vidare möjlighet att inom exempelvis Europeiska unionens strukturfonder skapa samarbeten och projekt för att gynna den regionala ekonomin. På så sätt byggs samarbeten och samverkan mellan olika aktörer som annars inte hade tillkommit ske.

5.2 Förväntad effekt

Den förväntade effekten av insatser inom området är att kommunen bidrar till att diversifiera näringslivets sammansättning, vilket skapar utveckling, tillväxt och attraktivitet för kommunen.

6 Infrastruktur som stärker näringslivet

Tillgången till infrastruktur har en positiv effekt på kommunens näringslivsklimat. Med infrastruktur menas de system av anläggningar som är nödvändiga för att ett modernt samhälle skall fungera. Till dessa hör anläggningar för energiproduktion och distribution, vägar, hamnar, flygplatser, järnvägar och telekommunikationer.

Kommunen ansvarar för delar av infrastrukturen, medan andra delar är regionala eller statliga åtaganden. Även om de statliga projekten har störst möjlighet att påverka näringslivets förutsättningar finns det frågor kommunen kan arbeta med för att stärka tillväxten genom en bättre tillgång till infrastruktur. Inom området för infrastruktur korsas många av kommunens styrande dokument och mycket av infrastrukturfrågorna återfinns i andra strategier, program och plandokument. Detta område fokuserar på hur näringslivets behov ska omhändertas.

Förväntad effekt

Kommunen blir mer proaktiv i behovsanalyser, förbättrar sin dialog med näringslivet och arbetar in näringslivets behov i alla delar av samhällsbyggnadsprocessen. Detta leder till att företagens behov av infrastruktur tillgodoses på ett effektivt sätt.

Kommunen ska

- planera för ett näringsliv som växer.
- prioritera energifrågan.

6.1 Hur kommunen ska möta behovet av infrastruktur

- Kommunen ska planera för ett näringsliv som växer.
- Kommunen ska prioritera energifrågan.

6.1.1 Planera för ett näringsliv som växer

För att stärka näringslivsklimatet i kommunen ska kommunen integrera näringslivets nuvarande och framtida behov av infrastruktur så tidigt som möjligt i sin samhällsbyggnadsprocess. Kommunen ska arbeta för att möta företagens snabbt föränderliga behov. När väl efterfrågan för att växa kommer från näringslivet, ska kommunen redan ha planerat för detta.

Kommunen måste arbeta proaktivt i att identifiera näringslivets behov av mark, vägar, energi, kollektivtrafik och alla andra delar som rör infrastruktur i sina ordinarie processer.

Kommunen ska arbeta in näringslivets behov i alla olika former av samhällsplanering, från centrumutveckling till landsbygdsutveckling och där utgå från de unika lokala förutsättningarna och koppla detta till kommunens rådgivning. Den kommunala organisationen ska tydligt visa varför insatser som genomförs kan stödja näringslivets möjlighet att växa och utvecklas.

När det gäller begreppet planlagd mark är detta en prioriterad fråga för näringslivet. Kommunen ska möta behov genom att arbeta proaktivt och inta ett näringslivsperspektiv i alla samhällsbyggnadsprocesser. En viktig inställning är att alltid arbeta för god tillgång på planlagd mark i alla orter när näringslivet ser ett behov av att växa.

Med planlagd mark menas i detta fall mark som har fastställda byggrätter genom detaljplan. Detta innebär att markens användning och bebyggelsens omfattning har fastställts enligt de bestämmelser som anges i den antagna detaljplanen. Detta i sin tur innebär att det är möjligt att söka bygglov i enlighet med de användningar (industri, verksamheter, bostad etc.) och i den omfattning som detaljplanen möjliggör.

Med god tillgång på planlagd mark säkerställer kommunen att marken används på ett hållbart sätt som tillgodoser olika samhällsintressen, som bostäder, industriutveckling, grönområden och infrastruktur.

God tillgång på planlagd mark skapar trygghet för näringslivet, fastighetsägare och boende då det ger tydliga ramar för vad som får byggas och hur områden kan och får utvecklas.

Kommunen ska genomföra dialoger kring markförsörjningen i alla tätorter. Detta innefattar både att lyssna in behov på kort och lång sikt samt förklara och förtydliga kommunens arbetssätt och rutiner.

Kommunen ska ta ett stort ansvar i påverkansarbetet gentemot regionala och nationella aktörer och därigenom aktivt arbeta för att det lokala näringslivets behov ska få gehör i deras planer och program. I påverkansarbetet kan kommunen också arbeta tillsammans med näringslivet. På så sätt skapas en större möjlighet att påverka processerna.

Arbetet med infrastrukturfrågorna är trögrörliga och långsiktiga processer. Det är därför viktigt att kommunen för en dialog med näringslivet om vilka ansvarsområden kommunen, regionen och staten har i infrastrukturfrågorna samt hur vi strategiskt arbetar med dessa.

6.1.2 Prioritera energifrågan

Hela Sverige är uppe i en genomgripande energiomställning, där fossila bränslen fasas ut. Detta innebär att industrier och transporter måste ställa om till nya energikällor.

Gislaveds kommun har ett energiintensivt näringsliv som kräver ett robust elnät med hög leveranskapacitet. Detta ställer höga krav på elnätets utformning i framtiden. Infrastruktur för energi är i huvudsak ett statligt ansvarsområde, men kommunen måste vara proaktiv och innovativ för att stötta näringslivets tillgång till energi och därigenom deras förmåga till tillväxt och utveckling.

Kommunen ska därför, genom samordning med regionala aktörer, accelerera utvecklingen av ett hållbart och tillförlitligt energisystem i Jönköpings län. För att möjliggöra detta måste kommunen arbeta med att höja kunskapen inom energisystemfrågor samt utveckla bättre analysunderlag och analysverktyg. På så sätt kan bättre beslut fattas där investeringar och innovativa lösningar som minskar belastningen på elnätet genomförs.

6.2 Förväntad effekt

Den förväntade effekten av insatser inom området är att kommunen blir mer proaktiv i behovsanalyser, förbättrar sin dialog med näringslivet och arbetar in näringslivets behov i alla delar av samhällsbyggnadsprocessen. Detta ska leda till bättre tillgång till infrastruktur för näringslivet, vilket gynnar tillväxten i kommunen.

7 Ansvar och handlingsplan

Näringslivsprogrammet är omfattande och resurskrävande när det gäller att skapa de effekter som eftersöks vilket kräver en tydlighet i rollfördelning, vilket återfinns i näringslivsprogrammets handlingsplan som ska ses som en återkommande reviderat dokument. Nedan återfinns övergripande ansvar och rollfördelning:

Kommunstyrelseförvaltningen har det *strategiska* ansvaret för näringslivsprogrammets genomförande och rapporterar till näringsutskottet. Detta innebär att eventuella övergripande prioriteringar som berör näringslivsarbetet beslutas här. Kommunstyrelseförvaltningen kan ta på sig tidsmässigt begränsat ansvar såsom att driva samverkansarbeten på regional, nationell och internationell nivå gällande samverkan och ekonomiska stödstrukturer.

Enter Gislaved AB är kommunens näringslivsbolag och ansvarar för det *operativa* arbetet för näringslivsprogrammets genomförande i samtliga frågor förutom ansvarsfrågor som kommun eller myndigheter hanterar. Kommunen har representation hos Enter Gislaved AB genom förtroendevald samt tjänsteperson. Enter Gislaved AB ansvarar för kontinuerlig relation med de lokala näringslivsföreningarna samt med GGVV-regionen.

Respektive förvaltning i kommunen med förvaltnings- alternativt myndighetsansvar ansvarar för respektive sakområde och rapporterar återkommande till Enter Gislaved AB som i sin tur återkopplar eventuella händelser till utvald kontaktperson. Respektive förvaltning kan ta på sig tidsmässigt begränsat ansvar såsom att driva samverkansarbeten inom sitt respektive ansvarsområde.

Utvecklings samt förbättringsarbete ska ske kontinuerligt genom dialoger kring händelser, dialog om möjligheter och hotbilder inom och utanför kommunen och, så långt det är möjligt, men tidshorisonter på både kort och lång sikt. Allt för att skapa ett stabilt och hållbart arbete för samtliga ingående parter.

En årligt återkommande avrapportering ska ske inkluderande en uppdaterad handlingsplan med mätbara mål gällande de effekter näringslivsprogrammet eftersöker. Kommunstyrelseförvaltningen är sammankallande för detta arbete.